

MINİMALİST SANAT AKIMININ 2010 SONRASINDA TÜRK MODASINA YANSIMASI: NİHAN PEKER ÖRNEĞİ

THE REFLECTION OF MINIMALIST ART MOVEMENT ON TURKISH FASHION
AFTER 2010: THE CASE OF NİHAN PEKER

M. Zuhal AYKANA¹ - Ebru ÇORUH² - Özcan DEMİR³

Öz

İnsanoğlunun varlık gösterdiği milattan önceki yıllarda örtünme, soğuktan korunma amacıyla önce yaprak, dal gibi aksesuarlar, ardından kumaşın ve dikişin bulunmasıyla giysiler oluşturmaya başlanmıştır. O günlerden günümüze uzanan giyinme, temel ihtiyaç olmasıyla beraber insanların kendini bir nevi ifade ediş biçimi, statü belirtisi olarak hayatlarında yer bulmuştur. İnsanoğlunun sosyal ve etkileşimli bir varlık olması nedeniyle bir sürü bakış açısı ile ortaya farklı sanat yorumlamaları çıkmıştır. Sanat akımlarının temelini oluşturan bu sanat yorumlamaları sanatçılara ilham olup onların yaratıcılıklarıyla birleşip edebiyat, resim, heykel, mimari ve moda gibi alanlarda eserler olarak ortaya çıkmıştır. Bu akımlardan biri olan minimalizm 1960'larda başlayıp günümüze kadar ulaşmıştır. Pop Art akımına tepki olarak doğmuş; sadeliği, yalınlığı ve tek noktaya dikkat çekmeyi vurgulayan bir akımdır. Minimalizmde siyah, beyaz ve pastel renkler ön plandadır. Bu çalışmada literatür taraması yapılarak alan yazın araştırması ve metin analizi yapılmıştır. Minimalizm sanat akımını benimseyip tasarımlarında vurgulayan Türk Moda Tasarımcısı Nihan Peker'in koleksiyonları detaylı bir şekilde incelenmiştir. Çalışmada Nihan Peker'in 11 farklı koleksiyonundan 2'şer parça kıyafet ele alınarak anedilmiştir. Minimalist sanat akımının Türkiye'deki başarılı örneklerinden biri olarak Türk Haute Couture modasına imzasını atmış olan bir tasarımcıdır. Günümüz moda camiasında gösteriş, abartı ve bol işleme barındıran giysi tasarımcıları arasında sade ve minimalist tasarımlarıyla öne çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sanat Akımları, Minimalizm, Moda, Nihan Peker, Tasarım

Abstract

In the years B.C., when mankind existed, accessories such as leaves, branches and then clothes were used for covering, protection from cold and then clothes began to be formed with the invention of fabric and sewing. Dressing, which dates from those days to the present day, has found a place in their lives as a kind of way of expressing themselves, a sign of status, along with the fact that it is a basic need. Due to the fact that humanity is a social and interactive being, different interpretations of art have emerged from many points of view. These art interpretations, which form the basis of art movements, inspire artists and combine with their creativity and have emerged as works in fields such as literature, painting, sculpture, architecture and fashion. One of these movements, minimalism, began in the 1960s and has survived to the present day. It was born as a reaction to the Pop Art movement; it is a current that emphasizes simplicity and singularity. In minimalism, black, white and pastel colors are in the foreground. In this study, body of literature and text analysis were carried out by searching the literature. The collections of Turkish Fashion Designer Nihan Peker, who embraced the minimalism art movement and emphasized it in her designs, were examined in detail. In the study, 2 pieces of clothing from 11 different collections of Nihan Peker were analyzed. She is a designer who has signed the Turkish Haute Couture fashion as one of the successful examples of the minimalist art movement in Turkey. In today's fashion community, it stands out with its simple and minimalist designs among clothing designers that include ostentatious, exaggerated and abundant embroidery.

Keywords: Art Movements, Minimalism, Fashion, Nihan Peker, Design.

¹ Yüksek lisans öğrencisi, Gaziantep Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Sanat ve Tasarım Anasanat Dalı Sosyal Bilimler Enstitüsü, aykanat.zuhal@gmail.com, Orcid:0000 0003 3870 2019.

² Doç. Dr. Gaziantep Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Sanat ve Tasarım Anasanat Dalı Sosyal Bilimler Enstitüsü, ecoruh@gantep.edu.tr, Orcid: 0000 0001 8039 828X

³ Doç. Dr. Gaziantep Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Sanat ve Tasarım Anasanat Dalı Sosyal Bilimler Enstitüsü, ozcandd@hotmail.com, Orcid: 0000 0001 9273 7672

GİRİŞ

İlk çağlarda yaşayan insanların mağara duvarlarına kazıdıkları resimler, imge ve işaretlerle kendilerini ifade ediş biçimlerinden günümüze uzanan sanat, her dönem kendisine farklı oluşum alanları bulmuştur (Süzen, 2018, 21). İnsanların sanatı; içinde buldukları zaman dilimi, yaşadıkları coğrafya, ekonomik koşullar gibi çeşitli değişkenlere bağlı yorumladıkları gözlemlenmektedir. İnsanoğlunun sosyal ve etkileşimli bir varlık olması nedeniyle bir sürü bakış açısı ile ortaya farklı sanat yorumlamaları çıkmıştır. Bu yorumlamalar sonucu oluşan sanat akımlarının 15.yüzyıldan günümüze uzandığı alan yazın taramalarında görülmektedir. Bilindiği üzere sanatta görüş, duyuş, anlayış bakımından yenilikler ortaya koyma amacı taşıyan, birbirlerine göre farklılık gösteren hareketlere "Sanat Akımı" adı verilmektedir (Vardar, 2015, 23). Başka bir deyişle sanat akımları; sosyal, siyasi, bilimsel vs. konulardaki olaylardan etkilenip genellikle kendisinden bir önceki akıma tepki olarak doğmuş ve döneme damgasını vurmuş görsel, duyuşal farkındalık hareketleridir. Sanat akımları tarihsel sırasıyla; Klasizm, Maniyerizm, Barok, Rokoko, Neo Klasizm, Romantizm, Realizm, Empresyonizm, Puantaizm, Post Empresyonizm, Fovizm, Dadaizm, KonEkspresyonizm, Fütürizm, Kübizm, Abstre, Sürrealizm, Pürizm, Pop Art, Minimalizm olarak sayılabilir (Hurma, 2019, 2-23). Sanat akımlarının yansımalarını birçok alanda gözlemek mümkündür. Resim, mimari, edebiyat, moda vb. alanlarda verilen yapıt ve eserlerde içinde bulunulan dönemle ilintili detaylar karşımıza çıkmaktadır.

İlk olarak 19.yy da ortaya çıkan minimalist sanat akımının diğer sanat akımlarında olduğu gibi; mimarlık, din, felsefe ve bilim gibi pek çok farklı alanın yanı sıra, resim, heykel, müzik, edebiyat ve sinema gibi sanat dallarını da etkilediği gözlemlenmektedir (Vardar, 2015, 1).

Minimalizm; minimum kökeninden gelmekte olup asgari, en az, sade anlamlarını içeren Fransızca kökenli bir kelimedir. Minimalizm sanat akımının, ilk olarak 1960'ların sonunda Pop Art sanat akımının biçime ve duyguya verdiği aşırı öneme karşı bir tepki olarak oluşturulduğu bilinmektedir (Acar, 2014, 206). Başka bir deyişle; Pop Art akımının tüm ana renklerin bir arada kullanıldığı çalgın renk cümbüşü görüntüleri, dinamizmi, canlılığı ve onun beraberinde getirdiği karmaşayı reddederek sadeliği ve yalınlığı vurgulayan bir akımdır. Mies van der Rohe'un temel düşüncesini 'Less is more' (Az olan çoktur) diyerek tanımladığı bu akım en az detayı kullanıp, kaliteli işçilik ve malzeme ile göze batmayan asalet ve zarafeti yakalamak üzerine odaklanmıştır (Öztürk, 2019, 27).

Minimalizmin moda yansımaları konusu bağlamında; moda kavramının temelini 1800'lü yılların sonlarına dayandığı alan yazın araştırmalarında görülmektedir. 1880 yılında, tarihte ilk "Moda Tasarımcısı" unvanını tasarladığı giysilere ilk defa imzasını atarak adını markalaştırarak elde eden, Haute Couture'un de kurucusu olan Charles Frederick Worth; bu sayede giyinmeyi örtünmek kavramından uzaklaştırıp farklı bir noktaya taşıyarak "moda" adını literatüre kazandırmıştır (Aktepe, 2012, 56). Moda ve sanat olguları, ayrılmaz bir bütün olduğu için çoğu zaman birlikte anılmaktadır. Bazı moda tasarımcıları da bu yüzden kendilerinin sanatçı olarak değerlendirilmesi taraftarıdır. Durum böyleyken, sanat tarihinde önemli bir yere sahip olan sanat akımlarının, modayı ve moda tasarımcılarını etkilemesi kaçınılmaz duruma gelmiştir. Minimalizm akımı ise, moda tasarımında tasarımların en temel, işlevsel ve en anlamlı özelliklerine yoğunlaşmaya ağırlık verdiren sanat akımı olarak karşımıza çıkmaktadır (Şenol, 2018, 438). Minimalizmin modada ön plana çıkan unsurları; işlevselliği, kumaş ve dikiş kalitesi, minimum detay, sade, asil ve göze batmayan bir görünüm şeklindedir. Bu minimalist yaklaşım çoğu moda tasarımcısının beğenerek izlediği bir yol haline gelmiştir. Minimalist tasarımlar sadece gündelik giysilerde değil abiye tuvalet olarak da adlandırılan şık kostümlerde hatta aksesuarlarda da sıkça karşımıza çıkmaktadır.

On yıllardan beri süregelen bir giyim felsefesi olan minimalizmi koleksiyonlarında ana tema olarak belirleyen dünyada öncü moda tasarımcılarının başında Calvin Klein, Jil Sander, Tom Ford gelmektedir(Şenol, 2018, 439).

Bu çalışmada koleksiyonları detaylı şekilde ele alınacak olan tasarımcı Nihan Peker de bu akımın Türkiye'deki en başarılı örneklerinden biri olarak Türk Haute Couture modasına imzasını atmaktadır. 1985 doğumlu olan Nihan Peker, Yeditepe Üniversitesi Moda ve Tasarım bölümünde eğitim görmüştür. Daha sonra yüksek lisansını İtalya'da Milano Istituto Marangoni'de onur derecesiyle tamamlamıştır. Swarovski'nin düzenlediği tasarım yarışmasında finale kalan Peker'in Hammal isimli koleksiyonu Londra, Paris ve Milano podyumlarında yer almıştır. Evli ve 2 çocuk annesi olan moda tasarımcısı işinde de oldukça çalışkan, titiz ve prensiplidir. Bir süre bazı markalar için tasarım yapan Nihan Peker, 2009'da kendi ismini taşıyan markasını kurmuştur. Minimalizm akımını benimseyen Peker'in minimalist koleksiyonlarının da içinde bulunduğu showroomu, İstanbul-Nişantaşı'nda bulunmaktadır Türk firması Gizia ve yurt dışında birçok firmada tasarımları satılmaktadır. Gelinlik tasarımları da yapan tasarımcı 2019 yılında "Nihan Peker Bridal" markasını kurarak gelinlik tasarımlarını bu marka adı altında satışa sunmaya başlamıştır.

SANAT AKIMLARI VE MINİMALİZM

İnsanların çevresinde gelişen olaylardan, siyasetten, yaşadıkları coğrafyadan, ekonomik koşullardan ilham alarak geliştirdiği edebiyat, mimari yapıtlar, heykeller, resimler sanat eserlerini oluşturur. Sanatta görüş, duyuş, anlayış bakımından yenilikler ortaya koyan, farklılık gösteren; genelde kendinden önceki akıma tepki koymak adına geliştirilen hareketlere "Sanat Akımı" adı verilmektedir(Vardar, 2015, 23). Bu akımlar çoğunlukla görsel sanatlara özgü olmakla beraber birçok sanatçının yapıtlarına ilham olan geniş bir eğilim gösterirler(Little, 2008, 32). Bu akımların çıkma amacı; yapılacak eserlerin alanını sınırlandırarak, sanatçıların belli bir doğrultuda ilerleyişini sağlamaktır. 20. Yüzyıl ana sanat akımları; Ekspresyonizm, Kübizm, Pürizm, Fütürizm, Sürrealizm, Konstrüktivizm, Pop Art, Op Art ve Minimalizm olarak karşımıza çıkmaktadır(Kılınç, 2009, 7).

Minimalizm akımı 19. yüzyılın ikinci yarısında Pop Art akımının fazla gösteriş, renk cümbüşü, görsel karmaşa uygulamalarına tepki olarak doğmuş; sadeliğe önem veren, nesnelerin karmaşadan uzak sadece nesne olma özelliğine dikkat çeken bir akımdır (Acar, Yağbasan, 2014, 206). Heykel ve resimsanat eserlerinde belli öğelerin tekrarlanarak kullanılmasıyla karşımıza çıkan minimalizm akımı az detay kullanılmasıyla oluşan elitliği ön plana çıkarmaya çalışmıştır. Modernist bir akım olan minimalizmin ilk örneklerinin, resim ve heykel sanat eserlerinde görüldüğü alan yazın araştırmalarında karşımıza çıkmaktadır. Daha sonraki sanatçılar da bu akımı kendi bakış açılarına yakın bularak mimarlık, müzik, seramik, iç mimari, tekstil, moda alanlarındaki eserlerine entegre etmişlerdir. Farklı sanat dallarında ele alınsa da minimalist eserlerde görülen ortak özellikler; yalınlık, minimum detay, geometrik şekiller, renk karmaşasından uzak olmak ve "Az, çoktur" mottosunu benimsemektir(Şahbaz, 2006, 83).

MINİMALİZM SANAT AKIMININ MODAYA ETKİLERİ

İnsanların kendilerini ifade ediş biçimlerinden biri de giysileri ve aksesuarlarıdır. Toplum hayatına her dönem farklı şekillerde etki eden ve bir süre çok revaçta olup tutulurken sonrasında tükenmeye mahkum olan geçici yeniliklere "moda" adı verilmektedir. Modanın belirgin şekilde etkili olduğu oluşumlar kılık kıyafet biçimleridir(Barbarosoğlu, 2012, 17). George B. Sproles'un "Belirli bir zaman ve durum için tüketici tarafından uyarlanmış geçici döngüsel görüngülerdir." olarak tanımladığı moda kavramı, bir topluluk kimliğine vurgu yaptığı gibi bireyselliği de yansıtabilmelidir. Moda herhangi bir zamanda ortaya çıkabilir ve

kültürel değişimler doğrultusunda zamanla değişebilir(Vardar, 2015, 37). Modanın; geniş omuzlar ve karmaşık şekiller, gösteriş odaklı dönemine son vermek ve modanın tekrar canlanması adına Minimalizm akımı modayı etkilemeye başlamıştır. Minimalizm etkisindeki kıyafetlerde çok renk, açık giysi, parlak kullanılmaz. Asimetrik desenlerin bolca kullanıldığı minimalist kıyafetler olabildiğince sade ve kullanışlı tasarlanmaktadır(Şenol, 2018, 438). Minimalist kıyafetlerde en çok göze çarpan detaylar; dikiş ustalığı, kumaş kalitesine vurgu, deseni olmayan düz renk kumaşlardır. İş hayatında yer alan kadınların çokça tercih ettiği bu tip giysilerde, bedene uyan fakat rahatsız etmeyen,bazen oversize olarak da karşımıza çıkan kalıplar kullanılmaktadır. Pantolonların bol paça çalışılması maskülenliğe yakın bulunmuştur. Elbiseler de kupsuz ve pensiz, bel oyuntusu olmadan yapılan tasarımlar Minimalizmin rahatlığı ön planda tutmasına vurgu yapmaktadır. Tasarımlarda genel hatlarıyla ölçülü işlevsel bir estetikten bahsetmek mümkündür. Siyah ve beyaz renkler birçok tasarımda ön plana çıksa da pastel renkler de minimal tasarımlarda kendilerine yer bulmuşlardır. Takı, çanta, kemer vb. aksesuarlarda da minimum detayla sade ama şık duruşlara sıklıkla rastlanılmaktadır.

Minimalizmi tasarımlarında kullanan dünyaca ünlü modacılar Kenzo, Calvin Klein, Tom Ford ve Jil Sander'dır.Ülkemizde ise özellikle son dönemde minimal tasarımlarıyla adını sıkça duyduğumuz Türk modacı ise Nihan Peker'dir.

MİNİMALİZM KAPSAMINDA NİHAN PEKER KOLEKSİYONLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

1985 yılında İstanbul'da doğan tasarımcı akademik eğitimine İstanbul / Yeditepe Üniversitesi - Moda ve Tekstil Tasarımında başlamış, devamında Milano / Istituto Marangoni Yüksek Lisans programında tamamlamıştır. İstanbul ve Milano'da farklı markalarla çalışmıştır.(Nihan Peker Web Sitesi, 2020). Nihan Peker markasının, romantik ve zarif silüetlerin, güçlü detaylar ve işçilik ile birleştiği bir stile sahip olduğu gözlemlenmektedir. Modern ve minimal yapısını, kadınsı detaylar ve işlemlerle destekleyen marka, gündüzden geceye uzanan şık bir kadına hitap etmektedir.

Nihan Pekerminimalizmi benimseyen bakış açısı ve çizgisi gereği çoğunlukla siyah-beyaz ve pastel renklerin tercih edildiği, her sezon hem hazır-giyim hem de couture tasarımların yer aldığı koleksiyonlar hazırlamaktadır. Minimal çizgisinden çıkmadan dikiş ustalığı ve manipülasyonları, kumaş kalitesi ile sade şıklığı bir arada sunmaktadır. Nihan Peker'in 2011-2019 yılları arasındaki koleksiyonlarında dikkat çeken tasarımlarından bazıları bu çalışma kapsamında incelenmiştir. 2015-2016 yılları arasında yayınlanmış bir koleksiyonuna rastlanmamıştır.

Resim 1-2.Nihan Peker, 2011 sonbahar-kış koleksiyonu (*URL-1*)

Resim 1’de görülen 2011 Sonbahar-Kış koleksiyonuna ait kıyafetlerde minimalist akımda en sık kullanıldığı bilenen pastel tonlar ve siyah-beyaz renkleri kullanmıştır. Minimalist moda akımını benimsemiş modacılar tarafından genellikle tek parça kıyafetler veya alt-üst ikili takımlar tercih edilmektedir. Bunun sebebi tek renk ve tek parça kullanımının sade ve yalın bir görünüm sergilemesi ve işlevsellik sunmasıdır. Tasarımında gömlek için ana kumaş olarak sık dokumaya sahip, parlak ve tok görünümlü bir kumaş tercih eden tasarımcı, alt kısmında cepsiz, düz kesim bir pantolonla sade ve stil sahibi görünümü yakalamıştır. Üst beden giyimine örnek olan gömlekte beyaz renk, yalınlık ve asimetrik kesim göze çarparken detaysız düz siyah pantolon ile alt-üst bir takım oluşturulmuştur. Tasarımda vurgulanmak istenen kısımları ön plana çıkarmıştır. Bu kıyafet tasarımının takım olarak giyilmesinin yanısıra, alt ve üst parçaların ayrı zamanlarda farklı parçalar ile kombinlenerek giyilebilecek bir tasarım fikrini oluşturması sürdürülebilirlik bağlamında minimalist moda anlayışı kapsamı içerisine girmektedir. Resim 2’de 2011 Sonbahar-Kış koleksiyonunda yer alan parçada siyah, basic, diz üstü olan ve elbisenin önündeki asimetrik kesimin vurgusu ile fark yaratan bir tasarım yapılmıştır. Siyah rengin kullanılması sade ve şık bir görünüme imza atarken, özel günlerde, davetlerde kullanılabileceği gibi daha basic ayakkabılarla gündüz de çok rahat kullanılabilecek bir elbise olmasını sağlamıştır. Gömlekte ve elbisede ekstra hiçbir işleme, ışıltı kullanılmadığı gibi kıyafeti sergileyen modellerde de takı kullanılmaması, saç modellerinin salaş ve doğal kullanılması minimalizm akımında etkili olan sadeliğe vurgu yapmaktadır.

Resim 3-4.Nihan Peker, 2012 ilkbahar-yaz koleksiyonundan (*URL-2*)

Resim 3'te 2012 İlkbahar-Yaz koleksiyonundan ele aldığımız tek parça toprak rengi elbise üzerine geçirilen şifon kumaş parçası ile elbise hareketlendirilmiş sadeliğin ve şıklığın ön planda olduğu minimalist bir tasarım ortaya çıkmıştır. Konfor ve rahatlık ön planda tutulmuştur. Elbise pastel, toprak tonlarında, vücut hatlarını ortaya çıkarmayan, sade fakat ön kısmındaki beyaz kumaşın asimetrik şekilde uygulanmasıyla oluşan bir elbise olarak tasarlanmıştır. Resim 4'te 2012 İlkbahar-Yaz koleksiyonuna ait beyaz elbisede asimetrik yaka ve drapelere zenginleştirilen kumaşa vurgu yapılmıştır. Elbiselerde, minimalizm akımına uygun olarak göze çarpan detaylar; süsten ve fazlalıklardan arındırılan dikiş ustalığı ve deseni olmayan kumaşla yaratılan dikiş oyunları ile bu yalın görünüm oluşturulacak kıyafet tasarımı sağlanmıştır. Kullanılan malzemelerin kalitesinin artması ve böylece sade görünümlü fakat yüksek kalitede olmasına özen gösterilmiştir.

Resim 5-6.Nihan Peker, 2012 sonbahar-kış koleksiyonundan (*URL-3*)

Resim 5'te 2012 Sonbahar-Kış sezonu için tasarlanan pantolon bluz olarak iki parçadan oluşan pastel renkli giysi de düşük omuz, yalnlık ve etek ucu detayına vurgu yapılmıştır. Kumaşın parlaklığı ve kesimindeki küçük oyunlarla minimalizm etkisi yansıtılmıştır. İkili kıyafet tasarımlarında konfor ve rahatlık ön planda tutularak tasarımlar

oluşturulmaktadır. Alt ve üst parçaların ayrı zamanlarda farklı parçalar ile kombinlenerek giyilebilecek bir tasarım fikrini oluşturması sürdürülebilirlik açısından minimalist moda anlayışı kapsamında içerisinde yer almıştır. Resim 6'da 2012 Sonbahar-Kış koleksiyonunda yer alan tek renk, dokuması sıkı ve mat görünümlü, sade bir elbise ile maskülen bir tarzla şıklığı bir araya getiren, siyah renkli, yaka kısmında yarısı erkek yaka, diğer yarısı v yaka şeklinde çalışılan asimetrik elbise gözlemlenmektedir. Göze batmayan fakat akılda kalan sadelik ve şıklıkla minimalizm vurgusu görülmektedir.

Resim 7-8.Nihan Peker, 2013 ilkbahar-yaz koleksiyonundan (URL-4)

Resim 7'de 2013 İlkbahar-Yaz koleksiyonundan pastel pudra tonlarında, kumaş dokusuyla ön plana çıkan ve etek ucunda kullanılan tül ile zarif şıklığı yansıtan sade diz üstü elbise görülmektedir. Tek parça şeklinde tasarlanmıştır. Resim 8'de 2013 İlkbahar-Yaz koleksiyonunda yer alan beyaz, iki parçadan oluşan etek ve crop üst giyside rölyef dokulu kumaş kullanılmış olup, etek düz formda detaysız yer alırken göğüs altında biten crop üst giyside omuz detayı ile minimalizm etkisine vurgu yapılmıştır. Crop yaka ve kol kısımdaki göz alıcı tasarımı ve dikiş kalitesindeki üstünlüğü ile sade ve şıklığı sembolize etmiştir. Etek boyunun dizin hemen üzerinde bitmesi ikili takımı tamamlamış, aynı zamanda sanki tek parça bir elbise görseli yaratmıştır. Bu tasarımda minimalizmin tadı, vurgusu bozulmadan fütüristik detaylarla tasarıma ayrı bir ruh da kazandırılmıştır. Modellerde ön plana çıkmayan sade saç modelleri kullanılmış, kavram karmaşasından uzak minimalist, ılıman görseller olarak sunulmuştur.

Resim 9-10.Nihan Peker, 2013 sonbahar-kış koleksiyonundan (*URL-5*)

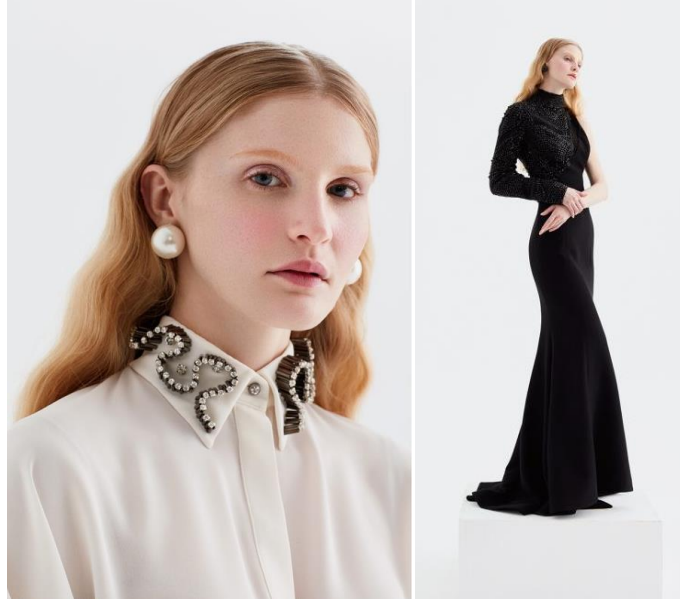
Resim 9’ta 2013 Sonbahar-Kış sezonu için tasarlanan pantolon,crop üst ve yelekten oluşan üç parçalık kombine minimalizmde sıkça karşımıza çıkan pastel,toprak tonlar geçişli ve birbirleriyle uyumlu olacak şekilde kullanılmıştır. Dikkati çeken en önemli detay giysilerin şıklığından ödün vermeden rahatlığının ön planda tutulmasıdır.Resim 10’da ise yine Sonbahar-Kış sezonundan minimum detayla yakalanan şıklık görülmektedir. Siyah renkte düz tasarlanan elbisenin omuz kısmında kullanılan siyah şeritlerle fark yaratılmıştır. Nihan Peker’in diğer tasarımlarında olduğu gibi sadelik ve şıklık düz kumaşlar, sade renkler, kumaşlarla yapılan dikiş oyunları ile sağlanmıştır.

Resim 11-12.Nihan Peker, 2014 sonbahar-kış koleksiyonundan (*URL-6*)

Resim 11’de 2014 Sonbahar-Kış sezonunda yer alan siyah renkte, yaka detayıyla dikkat çeken diz üstü, beli kemerli şık bir elbise görülmektedir. Elbisede lacivert ve siyah iki koyu renk kullanılarak sade ve şık minimal tarzda bir elbise ortaya çıkarılmıştır. Resim 12’de

2014 Sonbahar-Kış koleksiyonundan minimal çizginin göze çarptığı, gri pastel tonlarda, İspanyol paça, bol paçalarıyere kadar uzun pantolon tasarımıyla tamamlanan kombin maskülen bir tavır sergilemektedir. Salaş ve rahat duruşlu basic pantolon beyaz, boğazlı, vücudun tam şeklini alan bir bluz kombini ile yer almaktadır. Maskülen tarzla minimalizm birleştirilerek rahatlığın ön planda olduğu şıkve cool bir kombin tasarlanmıştır. Pantolon ve bluz ayrı zamanlarda kullanılabilecek farklı parçalar ile kombinlenerek giyilebilecek olması nedeniyle minimalizm kavramı içerisinde yer alan sürdürülebilirlik kavramında tam anlamıyla karşılaşmış olmaktadır.

Resim 13-14.Nihan Peker, 2017 ilkbahar-yaz koleksiyonundan (URL-7)

Resim 13'te 2017 İlkbahar-Yaz koleksiyonuna ait ekru ve düz renk kumaşta bir gömlek tasarımı görülmektedir. Gömlek basic, minimal bir tasarım olmasına rağmen yakadaki boncuk işlemleri ile süslenip hareketlendirilmiştir. Ayrıca pastel tonlarda olan gömleğin yaka kısmında parlak taşlı dikkat çekici düğme kullanılarak ayrı bir şıklık katılmıştır. Resim 14'te 2017 İlkbahar-Yaz koleksiyonundan tek parçadan oluşan siyah renk uzun bir tuvalet ile, bir tarafı uzun kol, diğer tarafı kolsuz şeklinde tasarlanan bir elbise görülmektedir. Asimetrik çalışılmış balık formunda, kuyruklu bir elbise minimalist akımın renk tercihleri ve sadeliği ile minimalizme vurgu yapmaktadır.

Resim 15-16.Nihan Peker, 2013 ilkbahar-yaz koleksiyonundan (*URL-8*)

Resim 15’te yer alan 2017 Sonbahar-Kış koleksiyonuna ait iki parçadan oluşan etek ve bluzde pastel pudra tonları kullanılmıştır. Etekte saten dokuma parlak kumaş kullanılmış, detaya yer verilmeyip daire kalıp kullanılarak hacim sağlanmış ve abartısız yalın görünüm tercih edilmiştir. Bluzde tül uygulaması ve ufak işlemlerle giysi bütününe hareket katılmıştır. Sadeliğin ve zerafetin bir arada olduğu iki parçadan oluşan tasarım ortaya çıkmıştır. Resim 16’de 2017 Sonbahar-Kış koleksiyonundan kahve tonlarında düz, diz altı elbiseye balon kol detayı ve boncuk işlemlerle farklılık katılmış ve minimalizmin sade, karmaşasız ruhuna sadık kalınmıştır. Elbise üzerine uygulanan boncuk işlemesi verev şeklinde yapılarak hareketlilik sağlanmıştır. Kullanılan malzemelerin kalitesinin arttırılması ile sade görünümlü fakat yüksek kalitede bir tasarım ortaya çıkmıştır.

Resim 17-18.Nihan Peker, 2013 ilkbahar-yaz koleksiyonundan (*URL-9*)

Resim 17’de 2018 İlkbahar-Yaz koleksiyonundan minimalist izlerin bariz bir şekilde yansıdığı açık pembe renk tonunda balon kol ve yaka detayıyla ön plana çıkan elbise yer almaktadır. Yakada şerit şeklinde yer alan bantlar geçmesi ve bantların düşük omuz etrafından geçirilmesi ile zarif bir yaka tasarımı yapılmıştır. Balon kollarda organize tül kullanılmıştır. Resim 18’de 2018 İlkbahar-Yaz koleksiyonunda yer alan siyah mini elbise, yaka bölgesinde kuş tüyü detayıyla hareketlendirilmiştir. Her iki giyside de tek renk kumaşların tercih edildiği, kol ve yakadaki hareketlilikle, karmaşasız bir şıklığın yakalandığı görülmektedir.

Resim 19-20.Nihan Peker, 2018 sonbahar-kış koleksiyonundan (*URL-10*)

Resim 19’de 2018 Sonbahar-Kış kreasyonunda yer alan iki parçadan oluşan etek bluz görülmektedir. Gömlekte beyaz renk, organize şifon kumaş, etekte beyaz kumaş üzerine boncuklardan yapılmış püskül görünümü kullanılmıştır. Bluzdaki balon kol detayı ve etek ucundaki püsküllerle ikili takıma hareketlilik sağlanmıştır. Üstün dikiş kalitesinin öne çıktığı şık ve sade bir tasarım yapılmıştır. Resim 20’de 2018 Sonbahar-Kış koleksiyonunda pastel tonlarda iki parçadan oluşan kombin görülmektedir. Bol paça pantolonda akıcı, dökümlü kumaş vurgusuyla şık ve zarif görünüm yakalanmıştır. Salaşlık, sadelik ve pastel renklerle minimalizm tasarımlarda kendini göstermektedir.

Resim 21-22.Nihan Peker, 2013 ilkbahar-kış koleksiyonundan (URL-11)

Resim 21’te 2019 İlkbahar–Kış koleksiyonuna ait elbise diz üstü, salaş,vücuda oturmayan ve basic şekilde tasarlanmıştır. Elbisenin kol ve etek ucunda kuş tüyleri kullanıldığı görülmektedir. Resim 22’te 2019 İlkbahar –Kış koleksiyonunda yer alan denizci temasına vurgu yapan pantolon bluzden oluşan ikili takım kullanılmıştır. İki parçadan oluşan kıyafet tasarımının üst kısmını uzun kollu, denizci yaka bir bluz oluşturmaktadır. Beyaz uzun kollu bluzun omuzdan başlayarak bilek kısmına kadar gelen, kol ortası hattına siyah bir şerit görünümü verilmiştir. Bilek kısmında biten siyah şeridin ucu ile manşetin birleşimine eklenen, kıyafetin ana kumaşından yapılan köprü, gold bir düğme ile tutturularak süslenmiştir. Denizci yakanın etek ucununa kolda da kullanılan siyah şerit görünümü eklenmiştir. Vücuda oturmayan, bol bluz ve pantolonun yan kısımlarında zıt renkte şerit detaylar yer almaktadır. Tasarımın ikinci parçasını oluşturan alt giyim ürünü olan pantolon üzerine, bluz üzerinde de kullanılan siyah şeritlerin, etek ucundan yukarıya belli bir miktar çıkıldıktan sonra eklendiği görülmektedir. Bu siyah şerit aynı zamanda pantolonun yan dikişleri üzerinde çift çizgi şeklinde de uygulanmıştır. Süslemelerle alt parçanın üst parça ile uyumunun sağlanması amaçlanmıştır.

SONUÇ

Modaya her dönem farklı sanat akımları yön vermiş, sanatçılar ve modacılar için esin kaynağı olmuşlardır. Minimalizm, sanat akımlarının son dönemlerinde yer almış ve günümüze kadar ulaşmıştır. Sanatçıların minimalist eğilimlerle oluşturduğu tasarımların ortak yönü, fazla malzeme kullanımından arındırarak, yapıtı özüne indirgeme düşüncesi ile ortaya çıkarılmış sanat eserleri olarak ifade edilebilir. Dünyada ve Türkiye’de bir çok modacı Minimalist unsurlardan ilham alarak tasarladıkları koleksiyonlarını beğenilere sunmuşlardır. Özellikle iş hayatında aktif yer alan kadınların sıkça tercih ettiği bol kesimli, minimum detaylı, sade, tek renkli giysilerin minimal tarzda tasarımlar olduğu gözlenmektedir. Bu giysiler kumaş kalitesi, dikiş ustalığı, vücudu rahatsız etmeyecek şekilde kullanılan giysi kalıpları ile minimalizm modasında yer bulmaktadır.

Gelişen sosyal ve ekonomik hayatın içerisinde kadınların iş hayatında daha fazla yer almasının minimalist tasarımların tercih edilmesinde en önemli etken olduğu söylenebilir. Kadınların iş hayatında hem şık hem de konforlu olabilecek kıyafet tasarımı arayışları moda tasarımında minimalist stilin gelişerek yaygınlaşmasını sağladığı düşünülebilir. Minimalist

kıyafet tasarımının önemli özellikleri kumaş, malzeme ve dikiş kalitesi aynı zamanda göze batmayan fakat akılda kalan bir şıklık olarak bilinmektedir. Çünkü ‘ Az, çoktur’ düşüncesi minimalizmin temel bakış açısıdır.

Çalışmada minimalizm sanat akımının tanımı, moda yansıması, dünyadaki minimalist tasarımcılara örnekler verilerek, 2010 sonrası Türk Moda Endüstrisindeki tasarımcılardan biri olan Nihan Peker’in 11 tane koleksiyonundan 2’şer parça kıyafet ele alınmıştır. Koleksiyondaki giysilere ait detay yorumlamaları yapılmıştır.

Türk moda Endüstrisinde tasarımlarıyla başarılı bir şekilde yer alan Nihan Peker’in 2011-2019 yılları koleksiyonlarında en çok kullandığı tonların siyah, beyaz ve yumuşak pastel renkler olduğu görülmüştür. Tasarımlarındaki kumaş kalitesi, dikiş ustalığı, sade, zarif görünüm bütün tasarımlarında mevcuttur. Gündüzden geceye uzanan zamansız giysi tasarımlarıyla ve kendisine özgü çizgisiyle Nihan Peker’in minimalizm sanat akımını benimsediği ve her koleksiyonunda bu çizgi doğrultusunda tasarımlara yer verdiği, basında ve dergilerde verdiği röportajlardan edinilen bilgiler sonucu ortaya çıkmaktadır(URL-12).

Sonuç olarak Türk Modasının ve Moda tasarımcılarının Dünyada geldiği noktayı anlatan tasarımcılardan biri olarak dikkat çekmektedir. Minimalist sanat akımını birçok tasarımı ile ortaya koyarak beğeni kazanmış, kendi markasını yaratarak, son on yılda minimalist akımın etkisiyle de oldukça başarılı tasarımlara imza atmıştır.

TEŞEKKÜR

Çalışmamız sırasında bilgisini bizimle paylaşan ve tasarımlarını bu makalede konu olarak ele almamızı destekleyen Moda Tasarımcısı sayın “Nihan Peker’e” katkılarından dolayı çok teşekkür ederiz.

KAYNAKÇA

- Acar, Y. (2014). Minimalist sanat akımına dayalı olarak Yavuz Turgul filmleri ve afiş önerileri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(2), 205-220.
- Aktepe, Ş. (2012). Moda ve tekstil tasarım sürecinde sanat / sanatçı ilişkisi. 55-58.
- Antmen, A. (2008). *Sanatçılardan Yazılar Ve Açıklamalarla 20. Yüzyılda Batı Sanatında Akımlar*. İstanbul: Sel Yayıncılık.
- Barbarosoğlu, F. K. (2012). *Modernleşme Sürecinde Moda ve Zihniyet*. İstanbul: İz Yayıncılık.
- Hurma, N. (2019). 1900’lerden günümüze sanat akımlarının incelenmesi ve kadın giyimi üzerine koleksiyon oluşturma. İstanbul, Türkiye.
- Karatay, M. (2017). Sanat akımlarının moda markalarına etkileri ve bir moda haftası tanıtımı için uygulama çalışmaları. 1-119. Ankara.
- Keskinalemdar, H. (2011, Ekim). Ekspresyonizm kavramı ve mimarlıkta Ekspresyonizm'in Frank Gehry bağlamında incelenmesi. 1-253. İstanbul.
- Kılınç, A. (2009). *Moda Tasarımı*. İstanbul: Mavi Ofset Yayınları.
- Little, S. (2008). *...izimler Sanatı Anlamak* (4. b.). İstanbul: Yem Yayın.

- Acar, M., Yağbasan, M., (2014). Minimalist sanat akımına dayalı olarak Yavuz Turgul filmleri ve afiş önerileri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(2), 205-220.
- Öztürk, N. (2019). Türk modacıların 2016-2019 yılları arasındaki koleksiyonlarına ait giysi özelliklerinin incelenmesi. 27. KONYA.
- Saygılı, B. B. (2018). *Journal of arts*, 1(3), 23-32.
- Saygılı, B. B. (2019). *İdil Sanat ve Dil Dergisi*(61), 1091-1099.
- Süzen, H. N. (2018). Modern batı sanat akımlarının güncel sanata katkısı. *Uluslararası Beşeri ve Sosyal Bilimler İnceleme Dergisi (UBSBID)*, 20-30.
- Şahbaz, H. (2006, Nisan). Modern Seramik Sanatında Minimalizm. 1-241. Eskişehir.
- Şen, E. U. (2020). Fotoğrafta bir sanat akımı olan Minimalizm. *Sanat ve İnsan Dergisi*, 4(1), 50-57.
- Şenol, N. K. (2018). *Art-Sanat*, 437-448.
- Uğur, E. (2019, Ocak). Op-Art (Optik Sanat) Akımının Görsel Algı ve Grafik Tasarım Kavramları Açısından Tanımlanması. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*(17), 231-258.
- Vardar, D. (2015). Giyim tasarımında minimalizm. 1-169. İstanbul.
- Yenidoğan, A. E. (2013). Kadın giyim tasarımının Fütürizm sanat akımı ile olan ilişkisinin incelenmesi. İstanbul.

İnternet Kaynakları

- (2020). Nihan Peker Web Sitesi: <https://www.nihanpeker.com/tr/marka/> adresinden alınmıştır.
- URL-1: <https://www.nihanpeker.com/tr/seasons/2011-sonbahar-kis/>. (2020).
<https://www.nihanpeker.com/tr/seasons/2011-sonbahar-kis/> adresinden alınmıştır
- URL-2: <https://www.nihanpeker.com/tr/seasons/2017-sonbahar-kis/>. (2020).
<https://www.nihanpeker.com/tr/seasons/2017-sonbahar-kis/> adresinden alınmıştır
- URL-3: <https://www.nihanpeker.com/tr/seasons/fw-12/>. (2020).
<https://www.nihanpeker.com/tr/seasons/fw-12/> adresinden alınmıştır
- URL-4: <https://www.nihanpeker.com/tr/seasons/fw-13-2/>. (2020).
<https://www.nihanpeker.com/tr/seasons/fw-13-2/> adresinden alınmıştır
- URL-5: <https://www.nihanpeker.com/tr/seasons/fw-14-2/>. (2020).
<https://www.nihanpeker.com/tr/seasons/fw-14-2/> adresinden alınmıştır
- URL-6: <https://www.nihanpeker.com/tr/seasons/fw-18-2/>. (2020).
<https://www.nihanpeker.com/tr/seasons/fw-18-2/> adresinden alınmıştır
- URL-7: <https://www.nihanpeker.com/tr/seasons/ss-12/>. (2020).
<https://www.nihanpeker.com/tr/seasons/ss-12/> adresinden alınmıştır
- URL-8: <https://www.nihanpeker.com/tr/seasons/ss-13-1/>. (2020).
<https://www.nihanpeker.com/tr/seasons/ss-13-1/> adresinden alınmıştır

URL-9: <https://www.nihanpeker.com/tr/seasons/ss-17-2/>. (2020).

<https://www.nihanpeker.com/tr/seasons/ss-17-2/> adresinden alınmıştır

URL-10: <https://www.nihanpeker.com/tr/seasons/ss-18/>. (2020).

<https://www.nihanpeker.com/tr/seasons/ss-18/> adresinden alınmıştır

URL-11: <https://www.nihanpeker.com/tr/seasons/ss-19-2/>. (2020).

<https://www.nihanpeker.com/tr/seasons/ss-19-2/> adresinden alınmıştır

URL-12: <https://www.milliyet.com.tr/pembenar/nihan-peker-roportaj-1507990> . (2012).